krašto. Aliņkos (Raistinės) pilkapiai būdingi I m.e. tūkstantm. pabaigai - II m.e. tūkstantm. pradžiai.

Bronius Dakanis

PIEPALIŲ-LOPŲ PLOKŠTINIO KAPINYNO ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI

Nuo XIX a. pabaigos literatūroje minimas plokštinis kapinynas arba radiniai Lopų ir Piepalių kaimuose. 1957 m. iš Piepalių į IEM pateko ietigalis, vytinė antkaklė, 2 žiediniai ir 2 kryžiniai su pusrutulio formos buoželėmis smeigtukai, 3 įvijinės ir smailėjančiais galais apyrankės, apyrankė, padaryta iš pusės antkaklės tordiruotu lankeliu ir kilpele ir kt. Be to, radinių yra Šeduvos visuomeniniame muziejuje, Baisogalos vidurinėje mokykloje išliko įvijinė apyrankė. 1974 m. radimvietės ieškojo MMT, tačiau nesėkmingai.

1984 m. MMT nustatė, kad Piepalių-Lopų kapinynas (Radviliškio raj., Baisogalos apyl.) yra 50 m į R nuo senojo Baisogalos-Šeduvos kelio, į V nuo geležinkelio Kėdainiai-Šeduva ir į Š nuo Kiršino upelio kairiojo kranto, miške, vadinamame Piepalių kalne (per jį eina minėtų kaimų laukų riba). Kapinynas labai apardytas ariant, XX a. pradžioje kastas žvyras, o šeštame dešimtmetyje buvo gyvulių vasaros stovyklos.

1984 m. ištirtas 116 m^2 plotas, aptikti 7 nedegintų ir 2 sudegintų žmonių kapai, 2 neaiškios paskirties laužavietės, surinkta virš 80 dirbinių.

Nedeginti palaidoti 3 moterys, 2 vyrai ir 1 vaikas (kaulus ištyrė doc. G. Česnys ir R. Jankauskas). Mirusieji laidoti 45-80 cm gylyje, kapai labai apdardyti, duobės neišryškėjo. Kapuose Nr. 1 ir 4 vyrai palaidoti galvomis į Š ir P. Prie jų dubens kaulų, tarp šlaunikaulių, rasti geležiniai pentinai, o kape Nr. 1 - dar ir peilis, 3 įvijiniai žiedai (1 gal-

vos srityje), 8 įvijėlės (ties juosmeniu), 2 grandinėlės. Moteris kape Nr. 10, sprendžiant pagal įkapių išsidėstymą, laidota galva į PV. Kape aptiktas VIII-X a. kryžinis smeigtukas, gintarinis karolis (krūtinės vietoje), peilis su yla, grandinėlė (juosmenskojų srityje), geležinis lazdelinis smeigtukas bei įvijėlė. Kituose suardytuose moterų kapuose rasta yla ir geležinis lazdelinis smeigtukas. Vaiko kape išliko tik įvijinės apyrankės ir geležinės pasaginės segės ar sagties dalys. Keleri griaučiai suardyti, laidojant sudegintus mirusiuosius.

Degintinių kapų vietoje aptikti 5 gintariniai karoliai, 7 įvijėlės ir kitų apdegusių dirbinių liekanų, o jų aplinkoje - ietigalio įmova, 2 įvijėlės ir žirgo dantis. Prie degintinio kapo Nr. 6 pastebėta 12 cm skersmens ir 85 cm gylio stulpavietė. Prie daugumos, ypač degintinių, kapų aptikta smulkių angliukų ar net sluoksneliai su stambesnėmis anglimis. Išsiskyrė kapas Nr. 2. 75-80 cm gylyje, maždaug 180 cm ilgio ŠP kryptimi ir 80 cm pločio netaisyklingo stačiakampio formos duobės dugne buvo degėsių ir anglių. Jo ŠV pakraštyje, kiek atokiau nuo kitų, gulėjo 4 cm storio ir 50 cm ilgio anglis, panaši į žaltį. Anglyje trijose vietose pastebimi medyje buvę pjaustymo ar įkirtimų pėdsakai. Aukščiau, 45 cm gylyje, 2 m ilgio minėta kryptimi ir 1 m pločio smėlio su degėsiais, angliukais ir pavienėmis anglimis sluoksnyje, rastos kaukolės ir galūnių kaulų liekanos bei įvijėlė, o 15 cm virš jų - dar viena įvijėlė ir grandinėlė. Atrodo, kad duobėje pradžioje buvo kūrenta ugnis, o paskui, ją užpylus, maždaug 45 cm gylyje palaidotas mirusysis, kurio kapas vėliau suardytas.

Kapinynas datuojamas VIII-XIII a. Pagal laidoseną Piepalių-Lopų kapinynas artimesnis centrinės Lietuvos kapinynų grupei, bet turi ir žemaičių kapinynams būdingų bruožų.